

Apoi el a mers pînă la un copac din afara oraşului, departe de drumul aglomerat, şi-a pus farfuria mai încolo, s-a aşezat cu picioarele sub el şi a meditat, într-un extaz sfînt.

Un tînăr pe nume Yasa, fiul unui negustor foarte bogat din Benares, devenise dintr-odată dezgustat de priveliştea femeilor care dormeau în haremul său şi rătăcea ca un nebun, foarte tulburat de suferinţele lumii. Cei 54 de prieteni ai lui îl urmau pe cîmp, atît era de fascinant. El s-a apropiat de Buddha, strigînd:

— Vai! Ce durere! Ce primejdie!

Buddha l-a consolat. Aşa cum o pînză curată absoarbe vopseaua, Yasa a absorbit învăţătura conform căreia orice este supus naşterii e supus şi morţii. Buddha i-a arătat calea către binecuvîntarea nirvanei şi şi l-a făcut discipol. Văzînd că Yasa devenise *bikshu*, cei 54 de tovarăşi ai lui au intrat şi ei în Sangha. Cel Binecuvîntat i-a trimis pe aceşti 55 de noi convertiţi şi pe cei cinci asceţi care se convertiseră primii ca misionari în diferite colţuri ale ţării, pentru a propovădui religia lui universală.

— Purcedeţi într-o călătorie care va fi pentru binele celor mulţi şi pentru fericirea lor. Purcedeţi cu milă faţă de lume, ca să fie fericiţi şi zeii, şi oamenii. Purcedeţi cîte doi, dar fiecare avînd menirea lui. Purcedeţi! Salvaţi şi primiţi. Propovăduiţi Legea binefăcătoare; vorbiţi-le despre viaţa sfîntă oamenilor orbiţi de praful dorinţei. Ei pier din cauză că nu ştiu. Propovăduiţi-le Legea.

Astfel înarmaţi cu stăpînire de sine, solitudine copilărească şi vitalitate neirosită, ei au

plecat într-adevăr să salveze lumea. Copacii erau îmbujorați de flori, iar ceasul plin de speranță. Ei vesteau acum drept Adevăr Suprem ceea ce bănuiseră dintotdeauna în secret, dar pînă atunci fără nici un mentor precum Buddha, care să le ofere o confirmare. Ajunsesese și la ei vestea că în tot acest timp avuseseră dreptate, ca într-un vis încheiat cu mult timp în urmă. Floarea Sangha s-a deschis asupra Indiei și a lumii. „Mireasma dreptilor ajunge pretutindeni.”

În această vreme, la Buddha a venit un om care voia să știe dacă nu poate să stea acasă ca neinițiat și în același timp să respecte Legea. Răspunsul acestuia a fost:

— Mireanul și pustnicul sînt la fel doar atunci cînd amîndoi au alungat gîndul la „sine”, privind la fel tot ceea ce viețuiește.

La scurt timp după aceea, Buddha a făcut o mie de noi discipoli, convertind trei asceți importanți care venerau focul, frații Kasyapa împreună cu toți adepții lor. Pe Stîncă Elefantului de lîngă Gaya, cu minunata vale Rajagaha întinzîndu-se în fața lor, Buddha, profitînd de ocazie cînd s-a iscat un incendiu de pădure la orizont, a rostit celebra Predică a Focului („Sutra Additta-Pariyaya”) în fața celor o mie de adoratori ai focului ce odinioară fuseseră cu toții călugări care umblau cu părul încîlcit.

— Toate lucrurile, o, preoților, ard. Și ce sînt, o, preoților, toate aceste lucruri care ard? Ochiul, o, preoților, arde; formele ard; conștiința ochiului arde; impresiile primite de ochi ard; și orice senzație, plăcută, neplăcută sau indiferentă, își are obîrșia în dependența

față de impresiile primite de ochi, și ea arde. Și cu ce ard acestea? Cu focul pasiunilor, spun eu, cu focul urii, cu focul iubirii nebune; cu nașterea, bătrînețea, moartea, durerea, lamentația, nefericirea, suferința și disperarea. Urechea arde, sunetele ard; nasul arde, mirosurile ard; limba arde, gusturile ard; trupul arde, lucrurile care pot fi atinse ard; creierul arde, ideile ard; conștiința minții arde, impresiile primite de minte ard; și orice senzație, plăcută, neplăcută sau indiferentă, își are obârșia în dependența față de impresiile primite de minte, și ea arde. Văzînd acestea, o, preoților, ființa învățată și nobilă concepe o aversiune față de ochi, o aversiune față de forme, o aversiune față de conștiința ochiului, o aversiune față de impresiile primite de ochi; și orice senzație, plăcută, neplăcută sau indiferentă, își are obârșia în dependența față de impresiile primite de ochi, și față de aceasta ea concepe o aversiune. Concepe o aversiune față de ureche, sunete; nas, miro-suri; limbă, gusturi; concepe o aversiune față de trup, lucrurile care pot fi atinse; față de creier, idei; față de conștiința minții, față de impresiile primite de minte; și orice senzație, plăcută, neplăcută sau indiferentă, își are obârșia în dependența față de impresiile primite de minte, și față de aceasta ea concepe o aversiune. Iar prin conceperea acestei aversiuni, ea devine despuiată de pasiune, iar prin lipsa pasiunii devine liberă. Iar cînd ea este liberă, devine conștientă că e liberă. Și știe că renașterea a ajuns la sfîrșit, că a trăit viața sfîntă, că a făcut ce se cuvenea să facă și că nu mai aparține acestei lumi.

Și aceasta este realitatea.

Urmat de numeroșii lui discipoli, Cel Binecuvîntat a descins în Rajagriha, capitala statului Magadha.

Acolo, regele Bimbisara, care îl întrebese inițial pe prinț despre cît este de nimerit să îți părăsești palatul pentru o viață de rătăcitor fără adăpost și apoi îl făcuse să promită că se va întoarce în Rajagriha dacă va găsi vreodată Înțelepciunea Desăvîrșită, a venit împreună cu sfetnicii lui, generali, preoți brahmani și negustori, la locul în care stătea acum Cel Cinstit de Lume, într-un crîng liniștit. Cînd regele și alaiul lui l-au văzut pe faimosul Uruvilva Kasyapa împreună cu Cel Binecuvîntat, ei s-au minunat de ce se întîmplase. Dar Kasyapa a lămurit lucrurile, prosternîndu-se la picioarele Celui Binecuvîntat, și a explicat cum, după ce văzuse pacea nirvanei, nu a mai putut să găsească încîntare în sacrificii și ofrande, „care nu făgăduiau răsplăți mai bune decît plăceri și femei”, cum spune cronicarul. Căci pentru acești vechi călugări, care percepeau în mod clar nașterea drept cauză a morții și faptele dorinței drept cauză a nașterii, Buddha era asemenea celui care stă pe mal, strigîndu-i omului neștiutor purtat de curent: „Hei, tu! Trezește-te! Fluviul poate părea plăcut în visul tău, dar sub el este un lac cu vîrtejuri și crocodili, fluviul este dorința malefică, lacul este viața senzuală, valurile sînt furia, vîrtejurile sînt poftele trupești, iar crocodilii sînt femeile”.

Studiind persoana și apoi predicînd legea, Buddha și-a dat seama că regele și mîndrii

lui însoțitori erau oameni care aveau bogății și putere, dar care veniseră să îl vadă din cauză că se îndoiau foarte mult că acestea aveau să le facă vreun bine pînă la urmă. Cu adevărat iluminat, el le-a arătat că nu există individ în chestiunea bogăției sau sărăciei, a iluminării sau ignoranței, ba chiar în a fi viu sau mort. I-a învățat că un om nu este decît o grămadă de compuși.

— După ce s-a făcut o fortăreață din oase, ea este acoperită cu carne și sînge, și în ea sălășluiesc bătrînețea și moartea, mîndria și autoamăgirea. Priviți-l pe omul acesta gătit, plin de răni, pus laolaltă, plin de planuri, dar care nu are nici o putere, nici un sprijin. Nu este loc pentru „eu” și nici temeii pentru hotărnicirea lui; astfel încît toată durerea care s-a adunat, durerile născute din viață și moarte, fiind recunoscute ca însușire a trupului și dat fiind că acest trup nu este „eu” și nici nu oferă temeii pentru „eu”, urmează marele superlativ, izvorul păcii nesfîrșite. Gîndul despre „sine” dă naștere tuturor acestor dureri, legînd lumea ca prin niște frînghii, dar, după ce ai aflat că nu există nici un „eu” care să poată fi legat, atunci toate aceste legături sînt rupte. Nu există într-adevăr nici un fel de legături – ele dispar –, iar faptul de a pricepe aceasta este eliberarea. Nu există nici un fel de „eu”, cu adevărat. Nu există nici făptuitor, nici cunoscător, nici stăpîn, dar există mereu această naștere și această moarte, asemenea dimineții și nopții ce revin mereu. Dar acum băgați de seamă și ascultați: cele șase simțuri și cele șase obiecte unite cu ele generează cele șase tipuri

de conștiință; întâlnirea ochiului și a priveliștii dă naștere contactului și generează conștiința vederii; întâlnirea urechii și a sunetului dă naștere contactului și generează conștiința sunetului; întâlnirea limbii și a gustului dă naștere contactului și generează conștiința gustului; întâlnirea nasului și a mirosului dă naștere contactului și generează conștiința mirosului; întâlnirea trupului și a obiectelor care pot fi atinse dă naștere contactului și generează conștiința atingerii; și întâlnirea creierului și a gândului dă naștere contactului și generează conștiința gândului; apoi urmează efectele întretesute ale amintirii. Apoi, așa cum lupa îndreptată spre iască la amiază face să apară focul, la fel și organul de simț pus în contact cu obiectul face să apară conștiința, iar sinele individual, părintele conștiinței, ia naștere. Vlăstarul se înalță din sămînță, sămînța nu este vlăstarul și totuși nu e diferită: așa este și nașterea a tot ceea ce viețuiește!

Auzind acest discurs despre inconstanța sinelui, care, avîndu-și originea în senzație și amintire, trebuie în mod necesar să fie supus condiției încetării, regele și mulți dintre cei care îl însoțeau au găsit refugiu în în cele Trei Giuvaiere (Tri-Ratna): Buddha, Dharma și Sangha, și i-au devenit discipoli laici. Regele l-a invitat apoi pe Cel Binecuvîntat în palatul regal, i-a ospătat pe el și pe *bikshu* și a oferit pentru Sangha parcul său, crîngul de bambuși Veluvana, ca loc de sălaș pentru discipolii fără adăpost ai Marelui Învățător. Apoi l-a numit pe Jivaka, faimosul doctor aflat în serviciul său, să le acorde îngrijire